

Werken met kernconcepten in plaats van opknippen in vakken

Kernconcepten || Kleine scholen || Vernieuwingsproces || Verbetering resultaten

“De belangrijkste motivatie voor de invoering van kernconcepten is onze overtuiging dat het onderwijs echt anders zou moeten. We hebben te lang onderwijs gegeven zoals we het zelf ook vroeger hebben gehad. Alles opgeknipt in vakken zonder dat verbanden worden gelegd.”

Taco Houkema is directeur van de Julianaschool, de enige school in Almen (gemeente Lochem). Een kleine school die de afgelopen jaren door de krimp het leerlingenaantal gestaag zag afnemen. Toen hij in april 2014 van start ging, was al snel duidelijk dat ‘het echt anders moest’. Houkema: “Ik trof hier een school aan die klassikaal werkte en al jaren methodisch op dezelfde manier had gewerkt. We zagen dat de tevredenheid onder ouders afnam, onder andere omdat ze zagen dat de school zo snel aan het krimpen was. Ze begrepen dat er iets moest gebeuren om de school vitaal te houden. Ze snapten dat we een interventie moesten doen. Vóór mijn komst was mijn voorganger zich met het team al aan het oriënteren op een nieuw concept om het onderwijs anders te organiseren. We hebben doorgepakt en ik kreeg daarbij ook ruimte en steun van het bovenschools management voor vernieuwing (de Julianaschool maakt onderdeel uit van de Stichting Poolster, red.).

SAMEN MET OUDERS

In het vernieuwingsproces is veel ingezet op de communicatie met ouders met oog voor weerstanden en vragen. Op een informatieavond voor ouders zette de schoolleider met zijn team de stip op de horizon: eigentijds onderwijs waarin leerkrachten intensief samenwerken en leren van elkaar en werken in ‘bouwen’ voor groep 1-2-3, groep 4-5 en groep 6-7-8. Na een enquête onder ouders werd verder gekozen voor nieuwe schooltijden (‘het bijna 5 gelijke dagen model’). In de zomervakantie van 2014 is hard doorgewerkt om de nieuwe manier van werken en organiseren ook fysiek te faciliteren. Houkema: “Vanaf de eerste dag van dit schooljaar moest zichtbaar worden dat we het anders gingen doen. We hebben letterlijk de deuren weggehaald

om te laten zien dat we één gemeenschap zijn waarin kinderen leren en waarin kinderen meer keuzevrijheid hebben bij de verwerking om dit leren toe te passen. Ze kiezen daarbij veel meer dan voorheen, hun eigen plek. Onze hoofdmotivatie is dat het onderwijs echt anders zou moeten. We hebben te lang onderwijs gegeven zoals we het zelf ook vroeger hebben gehad. Alles opgeknipt in vakken zonder dat verbanden worden gelegd. Onze visie is dat je op de moderne wereld met zoveel prikkels en invloeden die ook binnen de school komen, moet anticiperen. Bijvoorbeeld door meer aandacht geven aan de actualiteit en hierop optimaal in te spelen. Op het moment dat kinderen zich verwonderen vind ik het belangrijk dat je hierbij aansluit door de juiste leeromgeving te bieden.”

WERELDORIËNTATIE

Dit schooljaar is de school gestart met de invoering van vier kernconcepten in alle bouwen om wereldoriëntatie vorm te geven in het onderwijs: ‘binding’, ‘groei en leven’, ‘macht en regels’ en ‘evenwicht en kringloop’. De hoofdvakken taal, lezen en rekenen bieden we nu nog afzonderlijk aan maar willen we de komende jaren gefaseerd gaan invlechten.”

Bij de invoering van de kernconcepten wordt het team begeleid door Margje van Muiswinkel van KPC Groep. “Ze helpt ons bij het concreet inrichten van de kernconcepten en hoe je hier de wereldoriënterende en creatieve vakken een plek in geeft. Wat ga je de komende weken aanbieden bij dit kernconcept vanuit bijvoorbeeld aardrijkskunde en topografie? Wat vanuit natuuronderwijs? We hebben hiervoor verdeeld over het jaar studiedagen en op elke studiedag staat één kernconcept centraal. Bij elk kernconcept ontwerpen we zogeheten decorkaarten. Doelgerichte opdrachtkaarten variërend van schrijfopdrachten tot onderzoeksmatige- en creatieve opdrachten. Die opdrachten komen tegemoet aan de variëteit van leerstijlen van leerlingen.”

GROEI OPBRENGSTEN

De eerste resultaten zijn positief. Uit de rapportages van de midden-cito's valt op dat de opbrengsten een lichte groei vertonen en dat met name op het onderdeel 'woordenschat' de resultaten sterk verbeteren.

“De leerlingen zijn gretig; de motivatie is toegenomen, zeker ook in de bovenbouw. Neem een kernconcept als 'evenwicht en kringloop'. We richtten toen een weerstation in, maar ook een laboratorium en we bouwden met de kinderen een eco-systeem. Natuuronderwijs, aardrijkskunde en geschiedenis kun je dan met elkaar verbinden en daar deels rekenen en taal in onderbrengen.”

De stappen die dit schooljaar zijn gezet krijgen een vervolg. Houkema: “Er is nog veel werk aan de winkel, zo willen we met individuele portfolio's gaan werken zodat kinderen trots hun werk bijhouden en dat ook weer thuis kunnen laten zien. Ook willen we het ict-systeem optuigen zodat ouders weten waar we als school dagelijks mee bezig zijn. Zo gaan we met klasbord werken, een veilige vorm van een soort Facebook die ouders direct betreft bij wat er in de klas is gebeurd.”

Verdere ambities zijn om via meervoudige intelligentie de talenten van kinderen nog meer aan te boren en het toekomstig werken met leerlijnen voor taal en rekenen. Houkema: “We gaan de hoofdvakken de komende jaren meer loslaten. De leerkrachten moeten voldoende kennis hebben van de leerlijnen omdat ze nu nog sterk draaien op de handleidingen van de methodes”.

DELEN VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN

In het verander- en ontwikkelproces zijn in de ogen van Houkema belangrijke randvoorwaarden samenwerking, delen van verantwoordelijkheden en het durven geven van feedback. Elke dag heeft het team vooroverleg en na overleg om ervaringen te delen en uit te spreken wat de leerkrachten en leidinggevende van elkaar nodig hebben. Houkema: “Als leidinggevende heb ik hierin een voorbeeldfunctie. Zoals de leerkrachten naar de kinderen werken, zo moet ik ook naar de leerkrachten werken. Dat moet je uitstralen, elke dag opnieuw.”

Bekijk de website van KPC Groep voor meer over dit onderwerp

MEER INFORMATIE?

06 - 22487649

m.vanmuiswinkel@kpcgroep.nl